



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Centvriæ Selectorvm Casvum Conscientiæ. I. II. III.tia**

**Burghaber, Adam**

**Fribvrgi Brisgoiæ, 1665**

94. Vrsativs Sacerdos superfluum bonorum ex beneficio verè sit dominus: tenetur tamen disponere in vsum paupertum, aut alterius piæ causæ, idq[ue] tum ex præcepto Ecclesiæ positiuo, tum ex iure ...

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40942**

Eucharistiæ in articulo mortis dari posse, docent Tanner 3. p. D. 5. q. 6. dub. 5. n. 116. & post alios non paucos Diana 3. part. cit. Tr. 6. Resol. 89. vtut aliàs Extrema Vnctio in pueris aptitudinem ad Eucharistiam sumendam nõ supponat.

XCIV. *Vrsatius* Sacerdos ex beneficio suo pro annuis redditibus facile mille habet florenos; è quibus, etsi vix mediam partem pro congrua sustentatione requirat, omnes tamen annuatim expendit in amicos non indigos, aliosque vsus profanos, ratus se æquè de illis, ac alium quemuis de bonis suis disponere posse. *Queritur.* 1. Vtrum *Vrsatius* suorum reddituum perinde omnium sit dominus? 2. si est, an idcirco de illis omnibus etiam superfluis pro libitu disponere possit? 3. Si nõ possit, vtrũ teneatur ad restitutionẽ tũ ipse, si quid profanè elargiatur: tũ alij, si quid ab eodem sic accipiant?

Videtur *Vrsatius* minimè esse dominus omnium reddituum etiam superfluatorum. Ita Alexander, Antoninus, Richardus, Héricus, Maior, Waldensis, quos affert Vasquez opusc. de redditib. c. 1. §. 3. d. 1. n. 24. Item Panormitanus, Hostiensis, Nauatrus toto tract. & apolog. de Ecclesiast. redditib. ac communis Canonist. apud Couarr. c. cum in officijs de testament. qui omnes consequenter negant, *Vrsatium* pro libitu disponere de illis posse, aded vt si superflua ex beneficio suo in profanos vsus expendat, tum ipse, tum is, qui accipit, teneatur ad re-

stitutionem. Mouentur 1. quod hæc bona sæpe vocentur patrimonium Christi. 2. quod sacri canones iubeant, redditus ecclesiasticos diuidi in 4. partes, & vnã tribui Episcopo, alteram Clericis, tertiam fabricæ, quartam pauperibus; Vnde etiam ab iisdem canonibus Clerici dicuntur solùm dispensatores. 3. quod *c. quoniam. 16. q. 1.* apertè dicatur: *quidquid habent Clerici, pauperum est*; quod ipsum nonnulli PP. grauissimis verbis attestantur. 4. quod hæc bona à fidelibus data & donata sint ipsi DEO, vt constat ex quibusdã formulis antiquis donationum.

Resp. 1. Vrsatium verum esse dominum suorum ex beneficio reddituum etiam superfluum. Ita Molina *de iustit. Tom. 2. D. 143.* Sanchez *l. 2. Consil. c. 2. dub. 37.* Valent. *To. 3. D. 10. q. 3. pun. 7.* Vasquez *loc. cit. n. 28.* Lessius *l. 2. de iustit. c. 4. dubit. 6.* Layman *l. 4. Tr. 2. c. 3. n. 3.* Becanus *de iust. c. 3. q. 6. n. 8.* Wiggers *Tr. 1. de iust. c. 3. n. 28.* Card. de Lugo *de iust. D. 4. n. 2. & RR. communiter. Prob. 1. ex Trident. sess. 23. de Reform. c. 1 vbi decernitur, Episcopos, si vltra 3. menses à suis Ecclesijs absint, non facere fructus suos; Et sess. 24. c. 12. statuitur, Prouisos de Canonicatibus non facere fructus suos, nisi fidei professionem suo tempore ac loco faciant. Similia habentur in Bulla Pij V. quæ incipit *Ex primo*, alijsque Ecclesiæ statutis. Ex quibus à contrario sensu*

su concluditur. Ergo qui faciunt professionem fidei: qui non absunt à suis Ecclesijs &c. lucrantur fructus, eosque faciunt suos, vt bene inferunt Becan. & alij. Prob. 2. Beneficiati omnes redditus suorum beneficiorum promiscuè percipiunt. Ergo dici non potest, eos aliquorum dominium acquirere, aliquorum verò non; cum enim paupertatem non vouerint, capaces sunt dominij rerum: & Ecclesia, quæ redditus annuos ob spirituale officium largitur, non reddit eosdem incapaces, sed potius significat, comparari ab illis dominium, vt ex recens dictis patet. Prob. 3. Clerici non Religiosi, qualis est Vrsatius, si non habent dominium fructuum superfluum, sed tantum administrationem in pias causas, Ergo rescindi debent donationes eorum & contractus omnes profani, idque maximè ex debita cura & prouidentia Ecclesiæ erga pauperes; quod tamen non fit, nec vlli vnquam hoc prætextu lis intentatur, sed supponitur, quod donatio sit valida, in quemcunque usum fiat.

Resp. 2. Quamuis Vrsatius habeat dominium reddituum etiam superfluum ex beneficio, tamen grauitè obligatur, illos erogare aut de ijs disponere in usum pauperum, vel alterius piæ causæ. Ita communis, & omnino certa sententia, ita vt opposita, inquit Wiggers, ne quidem reputetur vllò modo probabilis. Sed vnde prouenit tam grauis obligatio?

tio? Omissis varijs DD. opinionibus existi-  
 mamus, prouenire tum ex præcepto humano  
 siue Ecclesiastico, tum maximè ex iure natu-  
 ræ, siue ipsa natura virtutis Religionis; nam  
 indecens videtur, vt ea bona, quæ ad Dei cul-  
 tum instituendum ac conseruandum eiusque  
 gloriam propagandam data sunt Ecclesiasti-  
 cis, ad profanos vsus applicentur. Insinuat  
 hoc non obscure Tridentinum *sessione 25. de*  
*Reform. c. 1.* vbi inter alia, quibus Clericos à  
 profano vsu absterret, redditus illos ecclesiasti-  
 cos vocat *Res DEI. q. d.* ea bona non aliter esse  
 expendenda, quàm si verè ac propriè essent  
 solius DEI. Eandem doctrinam præter alios  
 tradit Card. de Lugo *loc. cit. n. 16.* & inde me-  
 ritò reprehendit sententiam quandam Dianæ  
*P. 5. Tr. 8. R. 27.* iustò laxiorem, nempe Eccle-  
 siasticum quemlibet etiam ditissimum satisfacere  
 suæ obligationi, si in communes ne-  
 cessitates erogat quartã partem reddituum eccle-  
 siasticorum, vel dimidium illius, quod post cõ-  
 gruam sustentationem remanet. Nam cum  
 omnes redditus illi ecclesiastici superflui sint  
*res DEI*, cur non æquè omnes in pios vsus ero-  
 gari oporteat?

Resp. 3. Vrsatium peccare quidem graui-  
 ter, si redditus superfluos in diuites transferat  
 donatione, legatione &c. alienationem ta-  
 men absolutè & sine vllò restitutionis onere  
 validam esse, perinde fere ac si Laicus diuiti  
 donet,

donet, quod ex lege misericordiæ pauperibus elargiri obligatus est, vt ex communibus aliorum Becan. *loc. cit.* allegans D. Thom. & Clarum. Imò accipientes absolutè neque peccare, vult Less. *l. 2. de Iustit. c. 20. dubit. 19. n. 169*: Nam si peccarent, id ex eo contingeret, quod cooperarentur alterius peccato. Atqui hoc non fit; tota quippe malitia iam perfecta est in voluntate efficaci dantis, siue in actiua translatione dominij, non in passiuâ, quæ in acceptatione consistit, cum hæc acceptatio non tam sit translatio dominij, quàm effectus translationis. Ergo tota essentia peccati iam est posita in actiua voluntate dantis, vt pluribus declarat Card. de Lugo *de just. D. 4. n. 5. & Disp. 8. de Sacram. in Gen. n. 180.*

*Ad 1. in contrarium* dicimus cum cit. Authorib. vocari isthæc bona patrimoniū Christi, quia propter Christum & ad eius cultum instituendum ac conseruandum sunt donata. *Ad 2.* hinc tantùm haberi, Episcopos aliosque Clericos Beneficiatos ex bonis antiquitus fundatis teneri ad quartâ partem pauperibus assignandam, vbi ea assignata nondum fuit, eam scil. quæ superest ex redditibus assignatis pro mensa Episcopali, pro Clericali, pro fabrica templi, non quidem ex Iustitia, sed quia hoc canones iubent, adeóq; ex præcepto Ecclesiæ. Ex quo solùm habetur, Episcopū fuisse merū Administratorem & Dispensatorem bonorum

bonorum Ecclesiasticorum ante eorum diuisionem, quod nobis non officit, qui loquimur in præfenti casu de tempore post diuisionem illam. Sed *inquiunt*, pars illa olim pauperibus assignata, cum modò non appareat, probabiliter lapsu temporis confusa fuit cū parte Episcopis & Clericis debita, vt proinde dominiū illius adhuc maneat penes pauperes. Verùm hæc merissima est coniectura, ex qua nihil solidi statui potest; quid enim si non fuit ista confusio facta, sed ex illa parte noua beneficia, ac seminaria fuerint erecta, templa ædificata? quid si Summus Pontifex eandem partem grauioribus ex causis adiecerit Clericis aduertens pauperū necessitati aliunde satis à fidelibus subueniri? *Ad 3.* hoc dici nõ quoad dominium aut debitum iustitiæ, sed charitatis, eleemosynæ &c. vt pluribus explicat *Wiggers loc. cit. n. 30.* in quem sensum intelligēdi sunt tū alij Patres, tū nominatim S. Bernardus *Epist. 2.* sic scribens: *Quidquid præter victum & vestitum de Altari retines, tuum non est, rapina est, sacrilegium est;* nempe latiore loquendi modo; cum enim bona Ecclesiastica pro cultu DEI data sint, profani eorum vsus non malè sic Sacrilegium dici possunt. *Ad 4.* denique Fideles dici bona sua donasse DEO, quia voluerunt ea inseruire ad cultum & gloriam DEI, aliàs si voluissent, penes solum Deum esse dominium, Beneficiarij ne partis quidem

dem necessariæ ad congruam sustentationem essent domini, quod nec Aduersarij volunt.

XCV. *Wendelinus Studiosus in campis inter alios se recreans habet secum sclopetū solo tamen nitrato puluere onustum, quod cum ioco in faciem vnius ex socijs exploderet, iste non tam vi explosio- nis, quàm terrore ita percussus est, vt humi pro- cumbens agrè surgere, & ad Chirurgum perrepta- re potuerit, qui periculum agnoscens, licet spem vitæ exiguam dederit, id tamen effecit, vt læsus 14. adhuc dies supervixerit, & scholas etiam repe- tiuerit, diutius, vt videbatur, victurus, si debitam ipse sui curam habuisset. Queritur. An Wendeli- nus ex hoc homicidio irregularitatem incurrerit?*

Videtur incurrisse. Tum ex cap. *Contineba- tur de homicidio*, vbi Diaconus quidam irregu- laris declaratur propter homicidium in lusu cum socijs præter opinionem factum. Tum ex cap. *Clerico iacente. cap. eos verò qui. dist. 50.* vbi exprimitur, irregularitatem incurri prop- ter homicidium casuale. Tum quia Wende- linus mediâ illâ læsione occasionem præbuit morti alterius, vt argumentatur Layman l. 3. sect. 5. Tr. 3. c. 3. n. 10. & alij.

Resp. Wendelinum non incurrisse irre- gularitatem propter homicidium illud. Pro- barur 1. Ex cap. *lator. de homicidio*. vbi excu- satur ab irregularitate Clericus cum alio lu- dens, etiamsi alius casu occubuerit cultello, quo ille erat præcinctus. Ergo etiam Wende- linus